

Cartoonist Marnix Verduyn in zijn atelier: 'In de stripwereld wordt nogal eens smalend gedaan over 'ondernemen'. Netwerken hoort zozeggend niet. Dat is toch je reinste onzin!'

‘Als het niet wordt gezien, is er NIX aan’

Cartoonist **MARNIX VERDUYN**, alias Nix, heeft een stevig project vast. Van zijn blonde roodgejurkte tweeling Kinky & Cosy worden 500 animatiefilmpjes gemaakt, wat in de internationale stripwereld wil zeggen dat je een grote meneer bent. Welkom in een klein maar mondiaal fabriekje.

STEPHANIE DE SMEDT

‘K’ an je daar wel van leven? Is dat een echte job? Dat is altijd de eerste reactie als Marnix Verduyn haalt zijn schouders op. Hij is de verraste bliken gewoon. En ergens cultiveert hij het underdoggevoel wel graag. Maar ja dus, het is een job. Van bij het begin, sinds hij in 1998 zijn eenmanszaak oprichtte, is het de bedoeling geweest om te leven van zijn pen, zijn alter ego Nix. ‘Tekenen is voor mij altijd een volwaardige activiteit geweest. Een hoofdberoep.’

Vandaag heeft Verduyn in elk geval een reputatie. Internationaal gelauwerd, met enkele prestigieuze prijzen op zijn kast en met strips die verkopen van Tsjechochië tot Canada. Niet in grote volumes maar wel met een cultstatus, zegt hij zelf. En hij haalde pas een contract binnen bij de Franse animatiestudio Ellipsanime (maker ook van de tv-reeksen van Garfield, Babar en Kuifje, en onderdeel van de Dargaud Group) om 500 animatiefilmpjes te maken van zijn populairste figuurtjes, de eigenzinnige en brutale tweeling Kinky & Cosy.

Niet niets, want het gaat om een multinationaal project met een budget van 1,25 miljoen euro. De filmpjes worden bedacht en geregisseerd in België, gemaakt in Frankrijk, de Verenigde Staten en - jawel - China, en zijn bestemd voor wereldwijde verkoop. De striptekenaar Nix is uitgegroeid tot een klein, mondiaal fabriekje, zeg maar. Met als kloppend hart Verduyns atelier in Nieuwrode, achteraan zijn huis, diep verborgen in de Hagelands velden. Van buiten is er weinig aan te zien, maar eenmaal binnen beland je in een wereld van strips.

Centraal staan twee grote tekentafels - met oude haardrogers om de inkt sneller te drogen als de deadline nadert. Tegen de muur staat een etagère met gadgets van zijn figuurtjes. Naast een hoog boekenrek, een draairek met strips. En de koffie met cake wordt geserveerd op een Kuifje-plateau.

Kiezen om professioneel striptekenaar te worden, was niet vanzelfsprekend, legt Verduyn uit. Al viel de passie moeilijk te beteugelen. ‘Ik heb altijd getekend. Vanaf mijn zesde. Op de speelplaats verkocht ik zelfgemaakte krantjes. In mijn studententijd in Leuven maakte ik strips voor het studentenblad Veto. Dat ging toen allemaal nog niet met de computer, dus moest ik telkens zondagavond mijn strip inklevens op de juiste plaats. Niemand zag mij, maar de strips werden wel snel populair.’

DIKKE AUTO

Dat succes was bepalend voor zijn carrière. Hij met het een omweg. Want na zijn studies burgerlijk ingenieur ging Verduyn eerst aan de slag bij Belgacom. Als 24-jarige werd hij meteen verantwoordelijk voor het kabelnet in Limburg. Als hoofd van honderd mensen en met belangrijke contracten te onderhandelen. Een flinke job, met mooie perspectieven.

Tot hij twee jaar later telefoon kreeg van De Standaard. Of hij hen niet wilde doen wat hij bij Veto had gedaan? ‘Ik kon het amper geloven.’ Maar al snel nam Verduyns commerciële instinct het over. Want als De Standaard geïnteresseerd was, waarom ook niet De Morgen? ‘Dus trok ik mijn stoute schoenen aan en ik betaalde hen zelf op. Ik mocht beginnen.’

‘Het was een vreemde tijd. Bij Belgacom heb ik nooit gezegd wat ik ’s avonds deed. En bij de krant begrepen ze niet goed wie dat nu was die over de middag in kostuum de tekenplaten kwam afgeven.’ Uiteindelijk bleek de combinatie niet houdbaar. ‘Bij Belgacom had ik uitzicht op veel uren kloppen en met een dikke auto rijden. Maar ik voelde dat het niet goed zat. Het was een vergissing, een

foutje van de natuur. Dus nam ik loopbaanonderbreking.’

De ervaring bij de telecomoperator is Verduyn wel altijd van pas blijven komen. Een probleem zien, analyseren en oplossen. Contracten en prijzen onderhandelen, plannen. Je mannetje leren staan. En dat is in de stripwereld geen overbodige luxe. Want het draait om meer dan alleen goed kunnen tekenen. Het is een keiharde business.

Dat begint al bij de verkoop. Ik heb in het begin veel geluk gehad dat ik bij kranten terecht kon. Bij De Morgen had ik met Ief de Chieff (een strip met toenmalig hoofdredacteur Yves Desmet in de hoofdrol) zelfs een pagina. Een droom! Uiteindelijk is Ief de Chieff overgegaan in Kinky

Telkens weer moet je jezelf aanprijzen en verkopen. Een mens doet dat niet graag, maar het moet.

& Cosy, wat twee jaar heeft gelopen. Maar in 2001 was het over en uit. Ik was niet meer betaalbaar voor kranten. Voor een strookstrip - een verhaal in drie tekeningen - van mij betaalden ze 75 euro. Terwijl ze voor internationale namen als Casper & Hobbes misschien maar 5 euro moesten geven. Of zelfs niets, omdat de grote uitgever die strips zag als ideale reclame. Daar kon ik als Vlaamse tekenaar niet tegenop.

Dat hij in 2001 zijn huusvat bij de krant verloor, was een zware klap. ‘Ik viel in een zwart gat. Maar achteraf bekeken heb ik toen een waardevolle les geleerd:

leg je eieren nooit in één mand. Je moet diversifiëren.’

Sindsdien heeft hij altijd veel ijzers tegelijk in het vuur. Hij gaf een tijd les aan de Brusselse kunstacademie Sint-Lukas, maakt striprecessies voor de radiozender Studio Brussel en organiseert een stripwedstrijd voor het weekblad Focus Knack. Hij heeft een nieuwe strip af van ‘Kinky & Cosy’ en van zijn filosofische cowboy Billy Bob. En voor de jeugdzender Ketnet maakte hij pas een proefaflevering voor een mogelijke reeks over grote vragen waar kleine kinderen mee worstelen.

Maar bovenal: Verduyn richtte zich ook op het buitenland. Want wie het erop aan je strip zo commercieel of verkoopbaar mogelijk te maken. ‘Daarom lieten we erop dat we geen filmpjes maken met tekst in de tekeningen. Dus geen school’ schrijven op een schoolgebouw. Want dat beperkt de afzetmarkt. Wil je dat filmpje in China verkopen, dan zou je al die beelden eerst moeten veranderen.’

leghouding. Niet alleen inhoudelijk is het aanpassen aan de internationale markt, ook zakelijk is het een taale uitdaging. ‘Per project krijg je te maken met een kluis van figuretjes en die op de scenariostrips. En dan zijn er ook de subsidies die je bij de verschillende instanties moet aanvragen.’

‘Als kleine speler ben je ook bijna verplicht in zee te gaan met een grote coproducent. Niet alleen om het betaalbaar te houden, maar omdat die vaak veel gemakkelijker binnengeraken bij grote klanten. Le Lombard en Ellipsanime zijn daarvoor gedroomde partners. En zelfs die moeten soms moeite doen om bij een bepaalde tv-zender of uitgever een afspraak te krijgen.’

‘Coproductie is ook interessant omdat die dan bij meerdere partijen subsidies kan aanvragen, vervolgt Verduyn. ‘Maar dat heeft natuurlijk gevolgen voor het productieproces. Ellipsanime heeft steun van de Franse overheid, maar dat

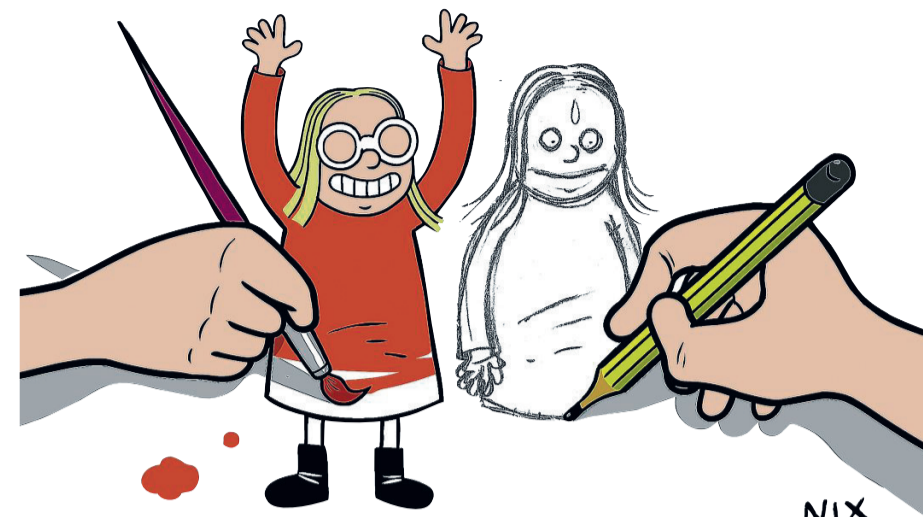
TAALTE UITDAGING

Niet alleen inhoudelijk is het aanpassen aan de internationale markt, ook zakelijk is het een taale uitdaging. ‘Per project krijg je te maken met een kluis van figuretjes en die op de scenariostrips. En dan zijn er ook de subsidies die je bij de verschillende instanties moet aanvragen.’

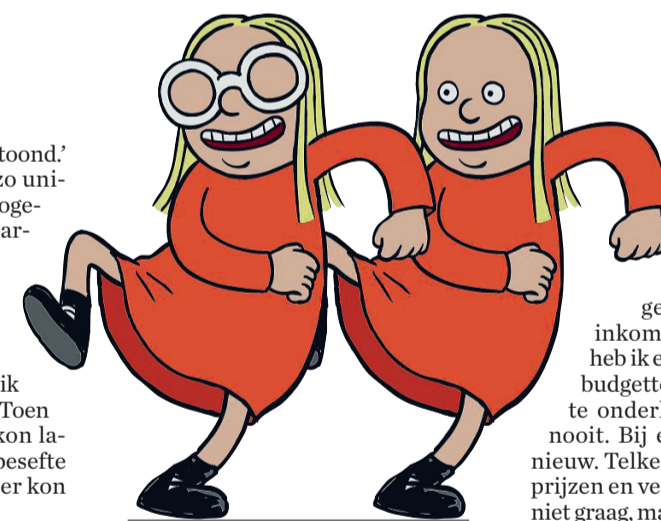
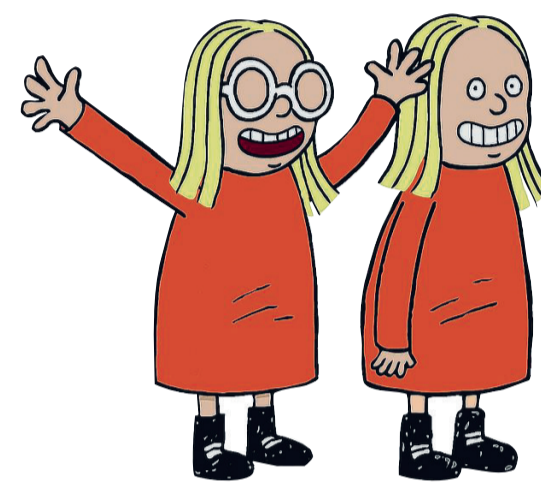
‘Als kleine speler ben je ook bijna verplicht in zee te gaan met een grote coproducent. Niet alleen om het betaalbaar te houden, maar omdat die vaak veel gemakkelijker binnengeraken bij grote klanten. Le Lombard en Ellipsanime zijn daarvoor gedroomde partners. En zelfs die moeten soms moeite doen om bij een bepaalde tv-zender of uitgever een afspraak te krijgen.’

‘Coproductie is ook interessant omdat die dan bij meerdere partijen subsidies kan aanvragen, vervolgt Verduyn. ‘Maar dat heeft natuurlijk gevolgen voor het productieproces. Ellipsanime heeft steun van de Franse overheid, maar dat

KINKY & COSY

NIX

BIO MARNIX VERDUYN

- Geboren in 1969.
- Studeerde af als burgerlijk ingenieur.
- Ging na zijn studies aan de slag bij Belgacom.
- Richtte in 1998 zijn eigen bedrijf op.
- Tekent cartoons en strips, en maakt animatiefilmpjes.
- Bedacht de personages Kinky & Cosy (een tweeling van acht) en Billy Bob (een cowboy).
- Kinky & Cosy waren een tijd de mascotte van het Kinderrechtencommissariaat.
- Werkte onder meer voor De Morgen, De Standaard, Het Nieuwsblad, Het Algemeen Dagblad en de VRT.
- Werkt doorgaans samen met één freelancer. Afhankelijk van het project kan dat oplopen tot tien freelancers.

betekent ook dat de filmpjes voor een deel in Frankrijk moeten worden gemaakt.

Enmaal in coproductie moet je vervolgens een verdeelsleutel van inkomsten vastleggen. ‘Gelukkig heb ik ervaring met financiering en budgetten. En weet ik wat het is om te onderhandelen. Maar het stopt nooit. Bij elk project begint het opnieuw. Telkens weer moet je jezelf aanprijzen en verkopen. Een mens doet dat niet graag, maar het moet. Anders kom je niet aan de bak.’

COMIC ENGINEER

Daarom heeft Verduyn het er moeilijk mee dat in de stripwereld smalend wordt gedaan over ‘ondernemen’. ‘Het ligt gevoels als je zegt dat je het belangrijk vindt je werk te commercialiseren. Alsof dat afbreuk doet aan je integriteit als artiest. Netwerken hoort zozeggend niet. Dat is toch je reinste onzin. Ik ga ervan uit: je maakt iets, je leert mensen kennen met wie je iets kan realiseren. Mensen met meer knowhow, meer mogelijkheden. Voor ik bij Ellipsanime kwam, maakte ik mijn animatiefilmpjes hier: het scenario in de keuken, de stemmetjes in de kelder, de animatie in de living. Nu zitten we in Frankrijk, China en de VS.’

‘Ik wil tekenen, bezig zijn met humor. Maar daarna moet ik het ook aan de man brengen. Als het niet wordt gezien of gelezen, dan is er niets aan.’ Of hij er rijk mee zal worden? ‘Rijk zijn zit in je hoofd. Ik ben blij dat ik elke dag bezig ben met wat ik graag doe.’

Ooit vond Verduyn de term *comic engineer* uit, voor een project op Sint-Lukas. En vaak omschrijft hij zichzelf nog altijd zo. Om te lachen, verzekert hij. Al is het meegenomen dat het wat sérieux geeft aan wat hij doet. ‘Want geef toe, geen enkele ouder begint te juichen als zijn kind zegt dat hij striptekenaar wil worden.’ Ook de zijne vroeger niet. En toch is het een fatsoenlijk vak. Een echt beroep.

De witte raven van de animatie

In Vlaanderen wagen zich maar weinigen aan animatiefilmpjes. Er zijn natuurlijk Studio 100 en Woestijnvis (Kabouter Wesley-filmpjes). Maar de animatiemakers die zoals Nix op zelfstandige basis werken, zijn op één hand te tellen.

Een van hen is Niko Meulemans. Hij haalde onlangs nog de media, nadat hij zijn tv-serie van ‘Chickentown’ - de avonturen van vier kippen en een haan - had verkocht aan de commerciële televisiezender VTM.

RV

‘Eigenlijk loopt mijn verhaal gelijk met dat van Nix,’ zegt Meulemans. ‘Met mijn zakenpartner Melanie Chabrier heb ik een productiehus: Ist Day. Maar om de ‘Chickentown’ te maken moest ik een coproductie sluiten met het Franse Ellipsanime. In België alleen de financiering rond krijgen, is haast onmogelijk.’ Zo’n samenwerking maakt het natuurlijk wel heel ingewikkeld. Je moet een advocaat of twee nemen en een financieringsplan opstellen. En wie wat doet, wordt uiteindelijk bepaald door wie welk budget binnenhaalt.’

DISNEY AZIË

‘Inmiddels reist het eerste seizoen van ‘Chickentown’ de wereld rond. De reeks werd verkocht aan Disney Azïë, Canal+ en twaalf andere zenders. Onlangs kwam daar nog de online filmdienst (26 miljoen abonnees in de Verenigde Staten) bij. Dankzij dat succes zit Meulemans nu aan tafel om een tweede seizoen van ‘Chickentown’ te plannen. Met wellicht dezelfde partner, al is het telkens van nul af aan beginnen.’

Daarnaast brengt Meulemans de nieuwe animatiereeks ‘Charly Vet’ (foto) aan de man, over een 10-jarig meisje die veertals wil worden. ‘Dat is een Benelux-productie. We wilden graag eens zo veel mogelijk hier houden, ook als verkoopargument.’ Dat blijkt een goede keuze. Meulemans staat op het punt een akkoord te sluiten met een Belgische tv-zender.

Omzet- of winstcijfers geven is moeilijk. ‘Omdat we per project werken, zitten we met veel peiken en dalen. Het is niet gemakkelijk, maar we kunnen normaal leven. En stilaan merk ik ook dat we meer aan sérieux worden genomen.’

En de schizofrenie van én artiest én ondernemer te zijn? ‘Ach, ik voel me in de eerste plaats ondernemer. Zonder dat heb ik geen werk. Alleen jammer dat ik zelf niet meer zoveel tot tekenen kom, door alles wat erbij komt kijken. Maar het creatieve proces blijft spannend. Het is fantastisch om je eigen idee gerealiseerd te zien.’